

Pohjoismaiden neuvoston teemaistunto 2024, 8.–9. huhtikuuta 2024,
Färsaaret

Turvallisuus, rauha ja varautuminen Pohjois-Atlantilla

Pohjoismaiden neuvosto kokoontuu Tórshavnissa järjestettävään teemaistuntoon keskustelemaan Pohjois-Atlantin turvallisuudesta, rauhasta ja varautumisesta.

Tänä historiallisen turvattomana aikana pohjoismaisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitys on suurempi kuin koskaan aiemmin.

Pitkäkestoinen ja alati kiihtyvä turvattomuus leimaa maailmaa, Eurooppaa ja Pohjolaa. Samaan aikaan maailmalla on edessään useita suuria haasteita: luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja ilmastonmuutos, tekoäly ja kyberuhkien käsittely, eriarvoisuuden lisääntyminen ja demokratiaan kohdistuvat uhat.

Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen seurauksena turvallisuustilanne on heikentynyt huomattavasti. Sota on leimannut keskustelua eri puolilla vapaata ja demokraattista maailmaa. Sodan seurauksena Suomi ja Ruotsi ovat liittyneet Natoon. Pohjois-Atlantin tilanne on sen strategisesti tärkeä geopoliittinen asema huomioon ottaen hyvin haavoittuvainen ja vaatii poliittista huomiota.

Pohjoismaiden neuvoston merkitys ja Pohjoismaiden toimet pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi turvallisuuden, varautumisen ja rauhan puolesta eivät koskaan ole olleet niin tärkeitä kuin nyt – Pohjoismaiden parlamentaarikoilla on tässä ainutlaatuinen asema.

Pohjoismaat ovat aina korostaneet rauhan, demokratian, ilmaston ja alkuperäiskansojen oikeuksien säilyttämistä arktisilla alueilla ja Pohjois-Atlantilla.

Mutta mitä Pohjoismaiden parlamentaarikot voivat tehdä konkreettisesti tilanteen vahvistamiseksi? Mitä Pohjoismaiden parlamentaarikot voivat tehdä korostaakseen demokraattisen ja sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen tärkeyttä, jotta alueella edelleen säilyy rauha? Entä tulisiko Pohjoismaiden neuvoston kehottaa Pohjoismaiden hallituksia konkreettisiin toimiin?

Toimiin, joiden tavoitteena on sekä siviilivalmiuden että puolustusvalmiuden kohottaminen, strategiset investoinnit, yhteistyön laajentaminen ja maita yhdistävien arvojen vahvistaminen.

Arktiset alueet, Itämeren alue ja Pohjois-Atlantti ovat kolme strategisesti tärkeää aluetta Pohjolassa. Pohjoismaiden neuvoston Islannin puheenjohtajakauden aikana vuonna 2024 painopistealueita ovat rauha ja turvallisuus arktisilla alueilla ja Pohjois-Atlantilla. Pohjoismaiden neuvoston Färsaarilla järjestettävään vuoden 2024 teemaistuntoon kokoontuu pohjoismaisia parlamentaarikkoja, ministereitä ja asiantuntijoita keskustelemaan siitä, mitä on tehtävä strategisesti ja konkreettisesti turvallisuuden, rauhan ja varautumisen vahvistamiseksi Pohjois-Atlantilla.

Teemakeskustelun päiväjärjestys

Tiistai 9. huhtikuuta 2024 klo 9.05–10.30

Alustus:

Bryndís Haraldsdóttir, Pohjoismaiden neuvoston presidentti – 2 minuuttia

Aksel V. Johannesen, Färsaarten maakuntahallituksen puheenjohtaja – 5 minuuttia

Guðrún Hafsteinsdóttir, Islannin oikeusministeri – 5 minuuttia

Puhujavieras:

Vara-amiraali Louise Dedichen, Norjan sotilaskomitean päällikkö – 15 minuuttia

Avointa keskustelua – salin ja paneelin esittämiä kysymyksiä ja näkemyksiä (60 minuuttia)

Paneelin jäsenet: Louise Dedichen, Bryndís Haraldsdóttir, Pia Hansson (kansainvälisen politiikan instituutin johtaja, Islannin yliopisto), Guðrún Hafsteinsdóttir, Aksel V. Johannesen

Keskustelua johtaa: Rógvi Olavson (Färsaarten yliopisto)

Kysymyksiä pohdittavaksi

- Miten Pohjoismaat voivat konkreettisesti vahvistaa puolustus- ja turvallisuusalan yhteistyötä Pohjois-Atlantilla ja arktisilla alueilla? Millaisia uusia mahdollisuuksia avautuu, kun kaikki Pohjoismaat ovat pian Naton jäseniä?
- Mihin Pohjoismaiden neuvoston on erityisesti keskityttävä Pohjois-Atlantin turvallisuuden, rauhan ja varautumisen vahvistamiseksi?
- Mitä edellytetään, jotta Pohjois-Atlantti säilyy turvallisuuspoliittisena matalan jännitteen alueena?

- Millä osa-alueilla Pohjois-Atlantin varautumisyhteistyötä voidaan parantaa? Millä osa-alueilla yhteistyötä on parannettava?
- Mitkä strategiset kumppanit ovat tärkeitä Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaille demokratian ja rauhan varmistamiseksi tulevaisuudessa?
- Millainen rooli Pohjoismaiden on otettava rauhan rakentamiseksi?
- Miten Pohjoismaiden välinen luottamus ja maiden väliset ystävyysuhteet säilytetään ja miten niitä kehitetään parhaalla mahdollisella tavalla?
- Miten arktisilla alueilla tapahtuvat muutokset ja ilmastonmuutos yleisesti ottaen vaikuttavat Pohjois-Atlantin turvallisuuteen ja mahdollisuuksiin?
- Miten vahvistetaan Pohjoismaiden puolustus- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön parlamentaarista ulottuvuutta?
- Onko puolustus-, turvallisuus- ja varautumisalan yhteistyö luontevaa sisällyttää pohjoismaisen yhteistyön perustuslakiin eli Helsingin sopimukseen, jotta varmistetaan siitä, että saavutetaan visio Pohjolasta maailman integroituneimpana ja kestävimpanä alueena?

Lisätietoja

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajakauden ohjelma 2024 –Rauha ja turvallisuus arktisella alueella:

<https://www.norden.org/fi/information/pohjoismaiden-neuvoston-islannin-puheenjohtajakauden-ohjelma-vuodeksi-2024>

Pohjoismaiden neuvoston kansainvälinen strategia, hyväksytty 15. maaliskuuta 2023:

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1743486&dswid=6116>

Pohjoismaiden neuvoston kansainvälinen strategia 2018–2022:

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1155997&dswid=4510>

Pohjoismaiden neuvoston yhteiskuntaturvallisuusstrategia:

<https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1362712&dswid=6354>

Arktisten alueiden ja Pohjois-Atlantin ulko- ja turvallisuuspoliittinen kehitys:

<https://cms.polsci.ku.dk/publikationer/den-udenrigs--og-sikkerhedspolitiske-udvikling-i-arktisk-og-nordatlanten/>

Stoltenbergin raportti:

<https://um.fi/documents/35732/o/Pohjoismaiden+ulko-+ja+turvallisuuspoliittinen+yhteisty%C3%B6.pdf/67194b80-c53c-9235-7465-57f3784fed55?t=1567501912457>

Ten years on: Reassessing the Stoltenberg Report on Nordic cooperation:
https://www.researchgate.net/publication/332934959_Ten_years_on_Reassessing_the_Stoltenberg_Report_on_Nordic_cooperation

Bjarnasonin rapporti:
https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/vedlegg/europapolitikk/norden/nordicreport_2020.pdf

Enestamin rapporti:
<https://www.norden.org/sites/default/files/2021-11/Enestam%20FI.pdf>

Haga-yhteistyö:
<https://www.msb.se/sv/om-msb/internationella-samarbeten/nordiskt-samarbete/>

New Nordic Peace -raportti:
<https://www.norden.org/fi/node/58874>

Arktis og Østersøen skal tænkes sammen i forsvarspolitikken:
https://pure.diiis.dk/ws/files/23330605/DIIS_sters_en_og_Arktis_i_dansk_forsvarspolitik_WEB.pdf

Nordefco-asiakirjat:
<https://www.nordefco.org/docs>

NATO – Strategic Foresight Analysis, report 2023:
<https://www.act.nato.int/article/act-releases-sfa-2023/>